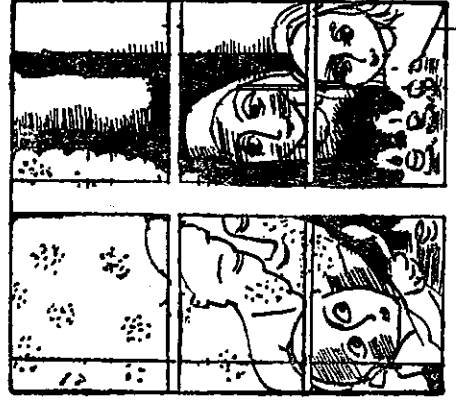

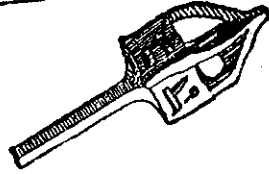
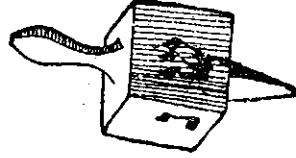
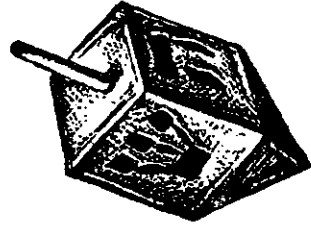
העיר

העיר החדשה

תאורנה עיני בנינו כנרות...

ציון נחום גוטמן

על כן נקרא נר חנוכה - נר חינוך והרגל לאור העולם בגאולה העתידה שיתגלה אור הגנוז, שנאמר בו: יהי אור! ונקבע נר חנוכה לדורות, במקום נבואה, והוא חינוך לגאולה העתידה במהרה בימינו, שיתגלה אור שבעת הימים.

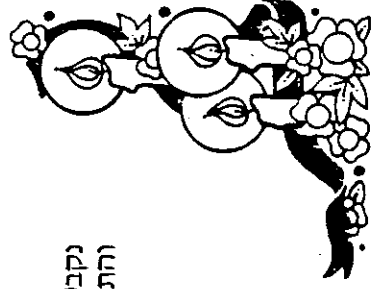
(ע"פ "בני יששכר", לר' צבי אלימלך מדינב)

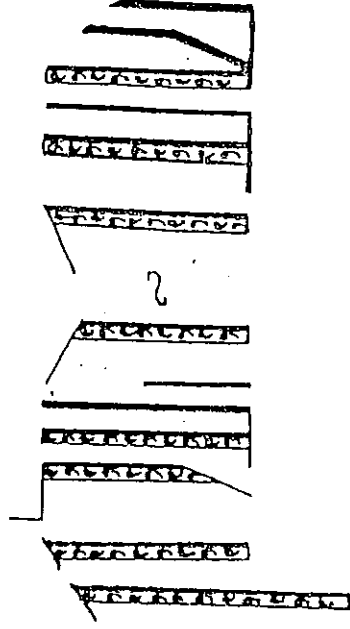
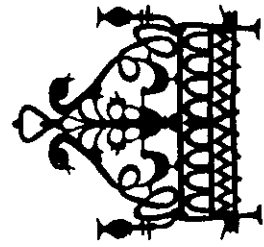
נקבעה מצוות נר חנוכה אצל הפתח לרמז כי ימי החנוכה הם פתח והתחלה לגאולה שלמה שתהיה במהרה בימינו.

(שפת אמת)

כל נר הדולק לדבר מצווה יש בו גדולה ונפלאה. אילו היינו זוכים להשגת רוח הקודש היינו מבינים על ידי הדלקת נר חנוכה הרבה דברי עתידות שהנר של מצווה מתנבא.

(יסוד יוסף פרק כ')

החורף עדיין לא הופיע במלוא עוזו וימי הגשם המעטים מתחלפים בימי יובש וברוחות מזרחיות, אבל חנוכה כבר כאן, ועמו התיאור הציורי של קור וגשם מבחוח, כש"בבית חם נעים, ריח שמן זית".

אולי אין זה מקרי, שחג האורים חל בתקופת השנה בה היום הוא הקצר ביותר וחשכת הלילה היא הארוכה ביותר. רישומו של החג בו נלחמו כוחות האור והחושך ושיאו הדלקת נרות מנורת המקדש, מתעצם על רקע האפילה המוחלטת השוררת בחוץ כבר בשעת ערב מוקדמת.

שירי החנוכה מחדדים את הניגוד שבין החושך לאור כבשיר הילדים הידוע: "באנו חושך לגרש, בידינו אור ואש", או בשיר "אנו נושאים לפידים, בלילות אפלים".

החושך אינו רק "העדר אור, אופל, אפלה, עלטה" כהגדרה המילונית, אלא גם "סמל לצרה, ליגון ולפורענות". ובניגוד לו האור, הוא "סמל וכינוי לכל דבר חיובי, מזהיר ומהנה".

אין פלא, ששלהבות הנרות המבליחות מתוך החשיכה ומאירות את סביבתן מגרשות גם דכדוך ועצבות של הנפש ומביאות שמחה ללבבות, וידועה האמירה ש"גם אור קטן יכול לגרש חושך גדול".

המהר"ל מפראג כתב על כך:

"התחלת האור שיוצא מן החשיכה הוא בכ"ה בכסלו

כי בריאת העולם היא בזמן ששווה היום עם הלילה;

והתחלת האור הוא בכ"ה בכסלו.

שאז מתחיל האור להתגבר.

לפיכך נעשה הנס בשמן.

כאשר אותו זמן הוא מיוחד להתחלת האור".

המשבר הכלכלי העולמי עלול להכניס גם אותנו לתקופה קשה ויש להניח, שנראה את אותותיו בקרוב. אם נוסיף לכך את העדר הצמיחה הדמוגרפית והמחלוקות סביב נושאים משקיים ואישיים נוכל להמשיך את עצמנו, מהבחינה הציבורית, למי שמהלכים בדמדומי חשיכה. אבל האור עודנו בטווח ידינו, ואין זה קשה להאיר פנים איש לחברו וללכד כוחות למציאת ה"אור שבקצה המנהרה".

אופטימיות רבה אפשר לשאוב ממקור חסידי האומר:

"כתוב: ויאמר אלוקים: יהי אור!

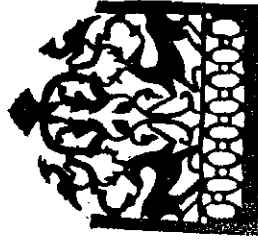
אם אדם מבקש באמת:

אלוקים, יהי אור!

נעשה אור!"

מי יתן!

חג חנוכה שמח!

נירה ופס,

מערכת בנר

אור ואש בחג האורים

הרב רובן ליבביץ

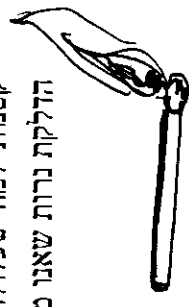
המציאות הפלאית של האש עוררה מאז ומעולם השתאות. אין כמוה חסרת ממשות, ויחד עם זאת אין כמוה בעלת נוכחות. כשהיא יוצאת מכלל שליטה היא מהווה סכנת חיים וזורעת פחד מוות, היא הורסת ומכלה וקוטלת ללא רחם. ברגעים מועטים היא מסוגלת למחות את מה שגדל ונבנה והתפתח משך שנים. היא כוח הטבע הנורא ביותר שנמסר לבני אדם. אולם כאשר האש בשליטה היא מעניקה אור וחום ותרומתה לחיי אנוש לא תסולא בפז. השימוש באש הוא שאפשר לבני האדם לעבד את מזונם ולבשל, באמצעות השימוש בלהבה ובחום יכלו לעבד חומרים שונים כגון מתכות, לברא יערות, להבריא מזיקים ועוד. השליטה באש היא שאפשרה את ההגירה לאזורים קרים יותר, שללא האש היו נותרים מחוץ לתחום ההתנהלות האנושית.

האש היא הכוח המניע הבסיסי ביותר של עולמינו, הגורם המרכזי והראשוני ליכולת הפיתוח והיצירה האנושיים. אותה אש המכלה ושוּרפת ומביאה חורבן, היא גם שמסוגלת להביא ברכה עצומה לעולם. הכול תלוי במידת השליטה של האדם עליה והשימוש שהוא עושה בה. האש הפכה להיות סמל ליצירה האנושית. אומר הנביא ירמיהו: "והיה בליכי כאש בוערת עצור בעצמותי". אש היצירה מאפשרת לאדם לייצר ודוחפת אותו ליצור.

המיתולוגיה היוונית מספרת שבגלל העוצמה הרבה והתועלת העצומה של האש האלים לא היו מוכנים לתת אותה לבני האדם. היה זה פרומיתיאוס שגנב אותה. פרומיתיאוס היה בן למשפחת הטיטנים הענקים שנלחמו נגד זאוס שליט האלים. הוא אהב את בני האדם ורצה לדאוג להם. פרומיתיאוס ראה שהעולם האנושי הינו חשוך, קר וקשה, והוא החליט להביא להם את האש הגואלת. פרומיתיאוס טיפס על הר האולימפוס, לקח ניצוץ אש ממרכבתו של הליוס, הכניס אותו לתוך קנה חלול והעביר אותו לבני האדם. פרומיתיאוס נענש על ידי האלים בעונש חמור ביותר, שכן האלים היוונים, קנאים גדולים הם, ואינם מפרגנים לבני האדם. הם רצו לשמור את האש לעצמם, ובמעשה הגניבה שלו, הפר את כוונתם. הוא נענש, ואף בני האדם נענשו, שכן זאוס שלח לעולם את תיבת פנדורה, שממנה יצאו כל הדברים הרעים: סבל, חולי, ושאר פורעניות.

גם על פי מקורות היהדות, הפעילות האנושית מתחילה מגילוי האש, אולם האדם לא גנב אותה. במוצאי השבת הראשונה של הבריאה, יום אחרי שנוצר האדם נתן בו הקב"ה כינה, והוא שפסף שתי אבנים זו בזו, הוציא מהן אש, וההפתחות האנושית יצאה לדרך. אנו מברכים על הנר מדי מוצאי שבת בהבדלה "בורא מאורי האש" לזכר לאותה פעולה של הוצאת האש. המצאת האש לפי מקורותינו משקפת אפוא דווקא את טובו וחסדו של הבורא שרוצה שטובתם של בראיו.

בעוד אנו מציינים עשר שנים לשריפה הגדולה של שנת תשנ"ט, היינו עדים בחודש שחלף לשלוש שריפות גדולות שאירעו בקרבת ניר עציון, שריפות שכנראה אירעו בעקבות הצתות זדוניות. היו אלה תזכורות קטנות למה שעלולה לחולל אש היוצאת מכלל שליטה. רק אש נשלטת יכולה להיות מבורכת, ולכן בכל הדלקת נרות שאנו מקיימים על-פי ההלכה אנו מקפידים על השליטה באש.

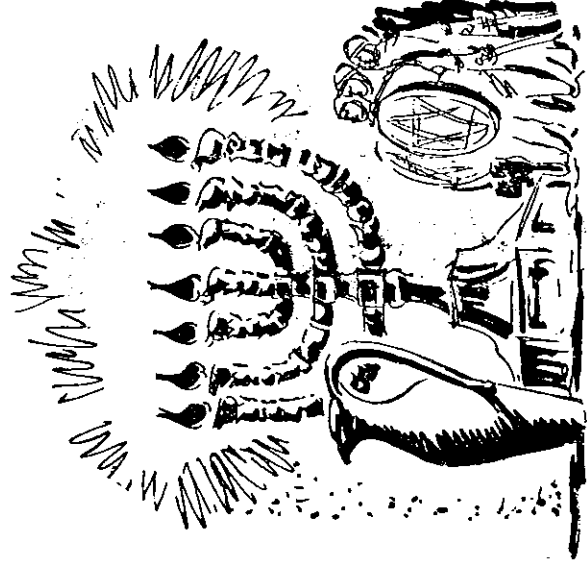

בימים אלה אנו חוגגים את חג החנוכה, ובו אנו מדליקים אש בנרות. מהי מטרת ההדלקה בחנוכה ליצור אש או להעלות אור? יש כידוע אור המאיר ויש אור (בשורוק) שהוא לפיד השורף. גם במצוות, יש מצוות של אור בחולם ויש מצוות של אור בשורוק. בבית המקדש היו מבעירים אש: "אש תמיד תוקד על המזבח, לא תכבה". בשריפת חמץ ובמזירות ל"ג בעומר ברור שרצוננו להבערת אש. לעומת זאת בהדלקת נרות שבת ברור שכוונת ההדלקה היא ליצור אור בבית. מה לגבי חנוכה? חנוכה נקרא לעיתים גם בשם חג האורים, ושם זה רומז להבערת אש ולא להדלקת אור. האומנם זה עיקרו של החג?

אכן בנס חנוכה היו שני מרכיבים. האחד הצתת אש המרד של החשמונאים שיצאו למאבק אשר מטרתו היתה ביעור הרע בדיוק כשם שבשריפת חמץ של פסח משתמשים באש על מנת לבער את החמץ. מלחמת החשמונאים החלה באש קודש יוקדת היצאת להילחם ביוונים ובהתוונות, אך המשיכה בכך שהם "הדליקו נרות בחצרות קודשן", האירו אור של תורה וקדושה, וליהודים היתה אורה. מנורת המקדש בה נעשה נס פך השמן דולקת בתור אור בחולם, ולא בתור אור בשורוק.

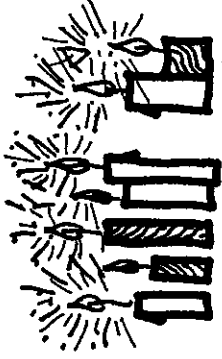
חז"ל קבעו לדורות שנציין בחנוכה את נס פך השמן. אין אנו מדליקים בחנוכה לפידיים כי אם נרות. סמל האש המובהק של המסורת היהודית הוא הנר המפיץ אור. הנר הוא מהווה ביהדות סמל לקדושה ולרוחניות. "נר ה', נשמת אדם", "כי נר מצוה ותורה אור". לא האור (בשורוק) הוא העיקר אלא האור (בחולם). נר חנוכה שעשאו כמין אבוקה פסול.

המסורת היהודית מלמדת שמעט מן אור דוחה הרבה מן החושך. היא קובעת, כפי שהגדירו חוגי החסידות, שאת החושך לא מגרשים במקלות אלא ע"י אור, לא מנסים לשרוף את הרע אלא להאיר עד שהרע ייעלם. דרכם של אייכינו לשרוף כל חלקה טובה להביא את האש המכלה והמזיקה לכל מקום שידם משגת. אנו לא מעוניינים להשתמש באש כדי לשרוף, להרוס ולקפד חיים. אנו מבקשים להשתמש בנר כסמל לחובתינו להאיר את העולם, להביא אורה לאנשים שחשך עליהם עולם, לחברה שחיה במחשכי הניכור והאטימות. מנרות החנוכה הועירים שלנו עולים כשלהבת חלומותינו הגדולים להביא לאורו של משיח. דרכינו לגסות להפיץ את האור, להשתדל להיות בבחינת מוסיף והולך, "אורח צדיקים כאור נוגה הולך ואור עד נכון היום".

וְסֵפֶר

האור שבחיי מרים בן סירא

הנה הוא שוב קרב חג האור, האור שעוטף את כלנו בהרגשת חמימות, אור משתפר וזוהר באלפי ניצוצות של קודש ואת ליבי הוא ממלא בהרגשת תודה גדולה לבורא עולם.

מעט לאחר שנולדו עודד ומוריה, התאומים, התחלתי להבחין בשוני בין עודד ומוריה – מוריה עקבה בעיניה אחר צעזעים בצבעים חזקים ועודד לא הסיט את מבטו כלל. ניסיתי בהתחלה לא להתתייחס ולבטל את המתחשבות הרעות שהחלו לנקר במוחי אך ללא הצלחה. ככל שנקפו הימים וכל ניסיונותי לקלוט את מבטו של עודד נכשלו, שיתפתי כמובן את דוד ונגשנו למרפאה.

גם דניאלה הסכימה עם חשדותי ולא הצליחה לנחמנו או לעודד את רוחנו.

בקשנו מליונל, החתן של יונה בן סירא שיעזור והוא קבע לנו תור אצל רופאת עיניים לילדים מהטובות בארץ. נסענו עם עודד הפעוט מלאי תקוות ומלאי חששות.

בבדיקה התאמתו החשדות – עודד לא עקב במבטו אחר האור של הפנס של הרופאה והיא הפנתה אותנו לבדיקה של עצבי הראייה בבית החולים רמב"ם בחיפה.

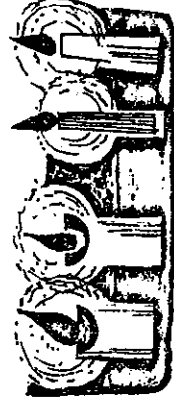
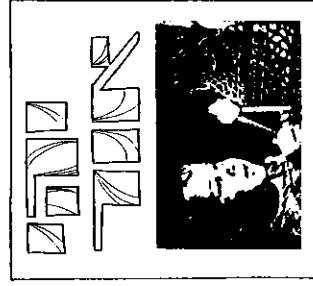
הציפיה למועד הבדיקה עברה עלי בצורה קשה מאד, הימים היו ארוכים ואני טיפלתי בילדים ובבית כמו רבוט, אני זוכרת את התחושה הזו עד היום. חיתלתי, הלבשתי, האכלתי בלי שום רגש או תחושה, הכל עשיתי בלב כבד מלא בעצבות. כל רגע פנוי שהיה לי, לקחתי את עודד למראה וניסיתי לקלוט ולו פעם אחת את מבטו, או לבדוק אולי בכל זאת יעקוב אחר הדובי בכתום זוהר שהעברתי מול עיניו, אולי יתרחש הנס?

ומה עוד עשיתי?

כל היום התפללתי לה, כל היום דברתי איתו וביקשתי והתחננתי שלא יהיה עיוור, בני, הקטן והמקסים, בעל העיניים הגדולות והיפות, שיוכל לראות את יפי העולם, את צבע השמים, את הפרחים, את פני, ואכן ה' שמע את תפילתי כמה ימים לפני הבדיקה שמתני לב שחל שינוי ועודד כן מתחיל לעקוב במבטו. גם עליזה בן דוד שהייתה בניר עציון באותה שבת ביקרה אותנו ובדקה את עודד ואמרה שאכן הוא רואה.

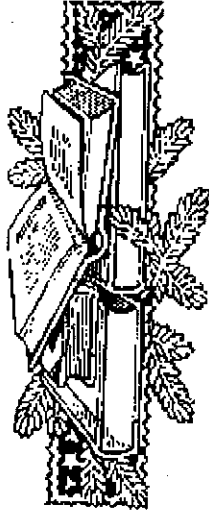
זה קרה מעט לפני חג האורים -

את השמחה והאור הגדול שחדרו אל ביתנו, יחד עם נרות החג, לא נשכח לעולם.

כ"ט
באלול

פילכת ההלכה מאת הרב רונן

שאלה
השנה יחול ראש חודש טבת בשבת. כמה ספרי תורה מוציאים בשבת זו? ומה סדר הקריאה בהם?

תשובה
ר"ח טבת שחל בשבת מוצאים בו 3 ס"ת: בראשון קוראים 6 עולים בפרשת השבוע (מקץ); בשני - בפרשת פנחס "וביום השבת ... יעשה ונסכו"; ובשלישי - בקרבנות הנשיאים את נשיא היום (השנה): "ביום הששי". ומפטירין: "רני ושמחי".
לאחר הקריאה בספר ראשון מניחים את הספר השני על התיבה ומגביהים את הראשון; לאחר הקריאה בספר השני מניחים את הספר השלישי על התיבה, ואומרים חצי קדיש; מגביהים את הספר השני, וקוראים בשלישי.

ביום ראשון, שגם הוא ר"ח, מוציאים שני ספרי תורה. לראשון עולים שלושה: הכהן יקרא עד "רביעית ההין", הלי עד "ונסכה" והשלישי עד "ונסכו". הרביעי יעלה לספר השני, ובו הוא יקרא את הקריאה לחנוכה של נשיא היום ("וביום השביעי").

שאלה
שכחתי להדליק נרות באחד מערבי חנוכה. מה עלי לעשות?

תשובה
זמן ההדלקה הוא מייד בתחילת הערב. למנהג אשכנז: לאחר השקיעה, ולמנהג ספרד: לאחר צאת הכוכבים. המנהג המקובל הוא להדליק לאחר תפילת ערבית. אם שכחת להדליק בזמן, כל עוד לא עלה עמוד השחר ויש עוברים ושבים ברחוב או שיש מישהו ער בין בני הבית, אתה צריך להדליק בברכה. אם אין אנשים ערים בבית, ואין עוברים ושבים ברחוב, עליך להדליק ללא ברכה.

והגדת לבנך

אסף וול

פורסם ב - 10.12.07, YNET:

"למה המכבים הלכו לצבא ואנחנו לא? המכבים היו דתיים? גם בטיב טעם יכריחו אותי לאכול חזיר?". שני הורים, ליטאי וחילוני, עושים סדר בהלכות חג החנוכה

אבא, למה המכבים נלחמו ביוונים?

לא עכשיו.

למה לא עכשיו?

אני רואה עכשיו כדורסל.

נו אבא!

אה... מה זה חשוב. העיקר שהם ניצחו.

אבא, באנציקלופדיה כתבו שזה בגלל שהמכבים לא רצו לאכול חזיר.

יכול להיות.

ובגלל זה היתה כזאת מלחמה?

תראה, חזיר זה ים של כולסטרול, אולי המכבים היו בקטע של בריאות וכל זה.

ובגלל זה הייתה מלחמה?

המכבים האלה מהבריאות, יכולים להיות מורא קיצונים.

למה היוונים הכריחו אותם לאכול חזיר?

כי הדתיים עושים עניין מכל דבר.

המכבים היו דתיים?

מה פתאום, דתיים לא הולכים לצבא.

אז איך הם ניצחו את כל היוונים?

אלוהים עזר להם.

אבל אמרת שאין אלוהים

באמת אין.

אז יש או אין?

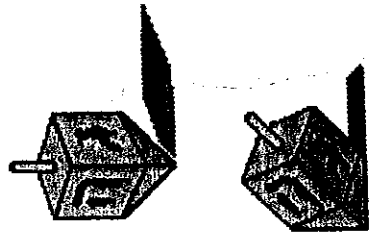
אין. אבל הם חשבו שיש.

אבא, לא הבנתי.

מה לא הבנת?

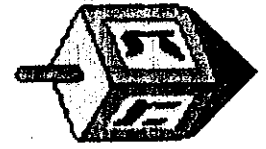

השתערת? אתה לא יוצא מהבית! שמעת?!!
סתם אבא, תירגע. אני קופץ עם שון למקדונלדס
אה. יופי. תביא לי צ'יזבורגר.

* * *

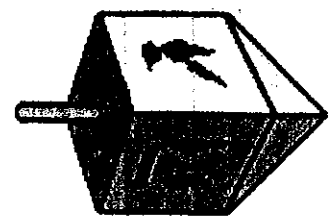
אבא, איך ניצחנו את היוונים?
בעזרת השם.
אז בשביל מה המכבים?
הם היו רק החיילים. השם עזר להם בעזרת השם, ובוך השם הם ניצחו.

המכבים היו חיילים?
אה... חיילים של השם, צבאות השם.

אז המכבים היו תב"דניקים
לא! לא! חס וחלילה!! הם היו ליטאים.

ליהודה המכבי היה נשק?
כן.
אז יהודה המכבי היה חילוני או גוי?
חס ושלום, מה פתאום חילוני או גוי?
אבל רק חילונים וגויים הולכים לצבא
פעם גם דתיים היו הולכים לצבא.
למה המכבים הלכו לצבא ואנחנו לא?
כי היום התורה שומרת עלינו.
ואז התורה לא שמרה עליהם?
אולי תלך עם מוישי לקרוא קצת משניות?

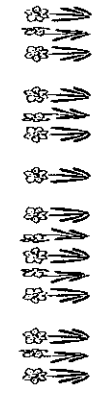

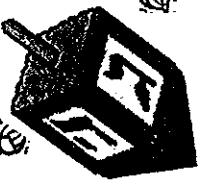
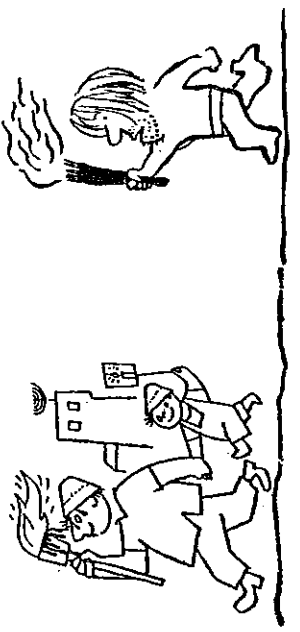
המכבים למדו משניות?
למדו תורה. הרבה תורה.
ולא עבדו?
חס ושלום.
אז אניטיוכוס נתן להם כסף?
לא. הם עבדו והרוויחו פה ושם.

בשחור כמו דוד יענקי?

פסוק

אה, יופי. תמסור ד"ש למשפחה של מושי.

בצחוק אבא, אני הולך להופעה של שוואקי.

געוואלד! מה קרה לך?

אבא אני רוצה להיות מכבי, ציוני, חייל!

כן, אבל אסור לנו להגיד את זה. אנחנו לא ציונים.

זה גם מה שאנחנו רוצים?

הם רצו מדינה יהודית עצמאית, שהם ינהלו אותה.

מה רצו המכבים?

אתה מבלה יותר מדי עם המושי הזה. אבל הוא צודק.

מושי אמר לי שיהודי אמיתי הולך רק עם חולצה לבנה.

ומיין לך שלבש חולצה לבנה?

אז איך הוא עבד בשדה עם חולצה לבנה?

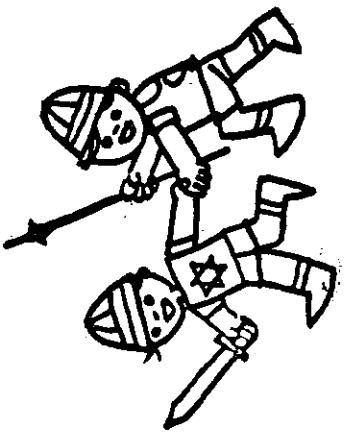
ד' ירחם, מה פתאום תאילנדי?

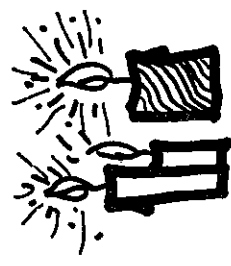
מתיתיהו היה תאילנדי?

הוא היה חקלאי.

אז במה עבד מתיתיהו?

יענקי לא עובד בשחור!

על קשר הזכרון והשכחה

דברים שנאמר ע"י ניר מלמד ביום הזכרון השלישי של אברהם מלמד ז"ל

אבא אהוב שלנו,

הנה אנחנו שוב מסתופפים סביב מקום מנוחתך, כאן בקדמת עדן.

אתה שכל כך חרות בנשמתנו, שכל מילה שנאמרה אי פעם, כל מחווה, כל ויכוח, על אף שחלפו כבר שלוש שנים, עדיין מהדהדים בקול הפנימי של כל אחד ואחת מאיתנו – זכור לנו לטוב.

תהיתי ביני לביני איך עובד מנגנון הזיכרון הזה אשר מנגד לו ובמתח התמידי איתנו – נמצאת השכחה.

ניסיתי להבין וכפי שאתה לימדת אותי, או יותר נכון ניסית ללמד אותי ולא בטוח שזכית לראות שהצלחת, הלכתי והפכתי והפכתי בה עד אשר מצאתי לי הסבר. סברה, וורט, הגיג.

מיותר לציין אבא, שלא פתחתי ולו ספר אחד משלל ספרי הלימוד שהשארתי לנו בספריה הענקית שלך. אני הרי מתלמידי ישיבת "מרכז הרב גוגלי" שמחשבם הוא אומנותם. ושם מצאתי כך:

"על תפילין נאמר: "והיה לאות על ירך ולזיכרון בין עיניך", ובהמשך... "למען תהיה תורת ה' בפיך", ומזה למדים ש"נקשרה כל התורה כולה לתפילין", היינו, שענין הזיכרון בתפילין קשור גם עם כל המצוות.

על הציצית נאמר: "וראתם אותו וזכרתם את כל מצוות ה'", ופירש רש"י: "שמניין גימטריה של ציצית 608 חוטים + 5 קשרים הרי הם 613, דהיינו – תרי"ג", שכן, על ידי הציצית נעשה הזיכרון של כל המצוות. וכיוון שלשניהם (תפילין כמו ציצית) עניין עם "קשר", בתפילין: "וקשרתם לאות על ידיך...", קשר של תפילין, הן בתפילין של יד, והן בתפילין של ראש, ובציצית: "חמישה קשרים", מובן, שישנה שייכות ביניהם, היינו, שעניין ה"זיכרון" נעשה באמצעות "קשר".

אך מדוע הקשר דווקא הוא זה שמוזכר לנו, שלא ישכח מאיתנו דבר מה חשוב?

פעם אף היו מציעים לנו לקשור קשר במטפחת כדי שלא נשכח את שרצינו לזכור.

מה אם כן כוחו של הקשר?

במדרש על פרשת וישב, מסופר, ששר המשקים היה עושה קשרים כדי לזכור את יוסף, אלא ש"מלאך בא ומתירן" מכיוון שעדיין לא הגיעה השעה שיוסף ישתחרר מבית הסוהר, וכשהותרו הקשרים – שכחו.

כוח הקשר הוא כוח הזיכרון.

התרת הקשר פירושה – שכחה.

עד כאן הפירוש החסידי לעוצמתו של הקשר הפיזי (בתפילין או בציצית) על מנת שיוזכירו לנו את כלל המצוות לכל נשכחם.

מאחר והקשר שלי איתך אבא, היה מאז ומעולם פתוח ומעולם לא חסכת ממני ביקורת, אני מניח שהיית אומר לי: בסדר ניריק, עד כאן הפשט אך מהו הדרש? תפעיל קצת את הראש הליטאי שלך.

אז ניסיתי אבא, באמת שניסיתי וכך אני דורש:

"הקשר הפיזי" הוא סימבול של חיבור. חיבור נפשי, חיבור עוצמתי שאינו ניתן להפרדה בקלות. חיבור שבין היתר לא מאפשר שכחת דבר מה חשוב, כמו למשל אדם יקר, אדם קרוב, אדם אהוב.

"הקשר" הנפשי הוא האינסטרומנט היעיל ביותר להגברת העוצמה. עוצמת הסינרגיה, חיבור כזה המאפשר למספר כוחות להתאחד ולהפיק תוצרים אשר עולים בעוצמתם מסך כוחם של כל אחד מחלקיהם, כשכל אחד מהם עומד בפני עצמו.

הקשר הזה, לא מאפשר לשכוח, שהרי לא ניתן לשכוח את מי שנפשו נקשרה בנפשך, וכעת כאשר אתם... בדיוק כמו שני חלקי החבל שנקשרו יחדיו.

אך בכל זאת טבעו של האדם הוא להשכיח מלבו את היגון, את החסר, את הכאב... ואולי טוב שכך? שאם לא כן הסבל היה גדול מכפי שכבר הינו בלאו הכי. אז מדוע בעצם להמשיך ולהתעקש לזכור?

כי בזיכרון טמון הכוח.

הכוח הנפשי או אם תרצו הלימוד המצטבר, התובנות המצטברות ומתגבשות שאינן אובדות, שאינן מתכלות וככל שמספר הקשרים גדול יותר כך הכוח נצבר, מתעצם ומתגבר בכל פעם שנוספים חיבור או חוליה בשרשרת הקשרים.

ויש עוד דבר מה "הכרוך" "בהקשר" של הזיכרון והשכחה – "המשפחה".

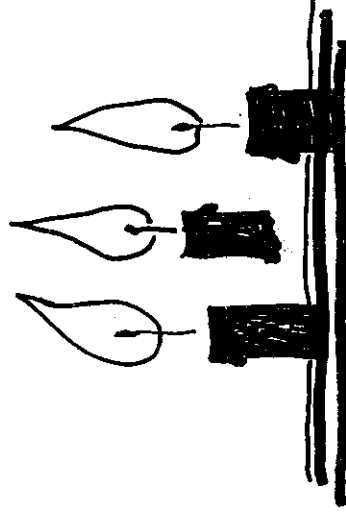
אלו הם אותם יחידים הקשורים קשר נפשי עז לכל אחד מיחיד הקבוצה וחיבור זה העצום כל כך, יוצר את "חיבור החיבורים", "קשר הקשרים" – קשר משפחתי.

המשפחה היא תצורת קשר אולטימטיבית המונעת את השכחה.

קשר המחיה מידי יום ביומו את הזיכרון האישי של כל אחד ואחת מבני המשפחה ובה בעת גם את הזיכרון הקולקטיבי, כלפי כל אחד ואחת מיחידיה.

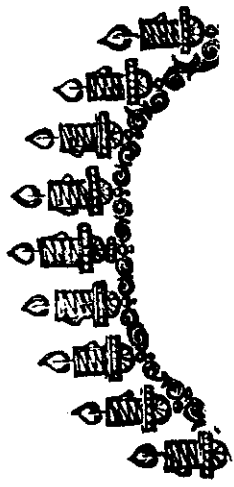
אבא אהוב,

נתקשרנו כאן היום סביבך לומר לך שהקשר שלנו חזק, מעצים, מקרב עד כאב, ולחזיר לך באמצעות קשר זה שאתה הוא הליפוף הראשון, החלוצי, של קשר המשפחה שלנו, קשר הזיכרון שלנו או אם תרצה – קשר זה הוא "ניר לאברהם".

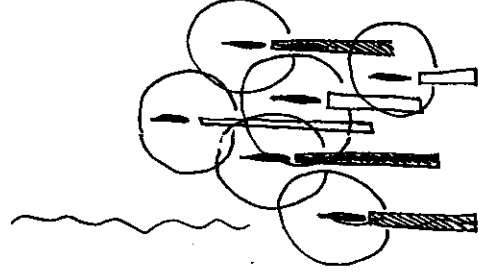
פסוק

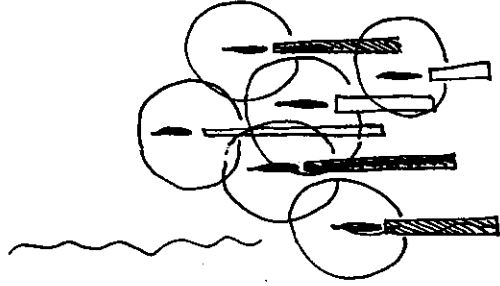
לַעֲדֵכָהּ

שמעון פשקוס ז"ל	- ר' כסלו תשי"ב
משה בלחסן ז"ל	- כ"ט כסלו תשמ"ח
יעקב טאוב ז"ל	- י"ז כסלו תשנ"ו
צפורה גרינגולס ז"ל	- ב' כסלו תשנ"ט
אברהם מלמד ז"ל	- י"ב כסלו תשס"ו

פ.מ.מ.מ.מ.

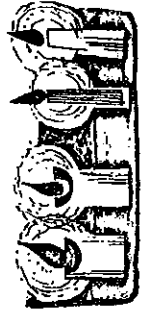
עם שאר אבלי אוצו וירושלים
תנומני
ג'ק סינקלייר
במות אחי
לטוני פרידמן

זכרונות מליל הבדולח

אסף וול

פורסם באתר: בית אבי חי

"סבא, גם אתה היית שם בליל הבדולח? הסתקרנתי." "כן, הייתי." "ממש בפוגרום?". סבי הסב את מבטו מהמרקע ונאנח. "פוגרום זו לא הגדרה מתאימה למה שקרה שם." אסף וול מספר על סבא אביגדור

סבי היקר מסוגל לחזור על אותם הסיפורים פעם אחר פעם, אך לעתים נדירות הוא מפתיע במשהו חדש. כמדי יום, גם אתמול העניק לי את חצי השעה היומית של שקט משני תאומי, ניניו, הפעלתניים, כשהם יושבים שלושתם על הספה וצופים בערוץ "הופ". מדן ועד אילת לא תמצאו בקיא ממנו בעלילות דורה, בוך, חטפני השועל ותיק הגב המדבר.

בינתיים הספקתי לעלעל מעט בעיתון שהיה מונח על השולחן. במוסף היומי הבחנתי בתמונת אחותו, הגדולה של סבי, לוֹסָה. הכתבה בה הופיעה הוקדשה לעדים הספורים שעדיין נותרו מליל הבדולח, שאירע בדיקן לפני שבעים שנה.

"סבא, גם אתה היית שם בליל הבדולח?" הסתקרנתי.

"כן, הייתי."

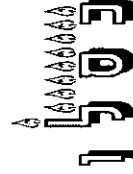
"ממש בפוגרום?".

סבי הסב את מבטו מהמרקע ונאנח. "פוגרום זו לא הגדרה מתאימה למה שקרה שם."

"לא ההגדרה המתאימה?"

"לא, לא פוגרום. אתה לא יודע מה זה גרמנים, הכל היה מתוכנן. הגרמנים הרי אינם ברברים כמו האספסוף הפולני או האוקראיני. אצל גרמנים אין פוגרום. הכל התבצע בסדר מופתי. בשקט. אף אחד לא צעק ברחוב. את החלונות שבחו לפי סדר, אחד אחד. ליד בית הכנסת עמדו כמה מכוניות כיבוי אש כדי שהאש לא תעבור חס וחלילה אל השכנים. ככה זה גרמנים, הרי סדר מוכרח להיות."

"סדר חייב להיות" - את הביטוי הזה הכרתי היטב. כמה שנים קודם לכן, בשיעור הגרמנית הראשון באוניברסיטה, נתקלתי בהשפעתו המהממת אפילו על צעירים ישראליים בני דורי. המורה לגרמנית, גרמנייה חביבה ואוהדת ישראל, ביקשה שדווקא לחלל האוויר מילים וביטויים בגרמנית שאנחנו מכירים. מיד החלו להישמע שמות וביטויים נייטרליים דוגמת "באיירן מינכן", "באוקונגט" ואפילו "קלאודיה שיפר". לאחר כמה קבוצות כדורגל, פירמות המייצירות מכונות ומכונות כביסה, הצטרפתי גם אני. "Ordnung Muss Sein" צעקתי מירכתי האודיטוריום הקטן, "סדר חייב להיות". הסכר נפרץ. מיד החלו להיירות מכל עברי הכיתה המילים שבאמת הכרנו בגרמנית. האלטו! ראוס! יודרה! שנלו! נשמעו הפקודות הקצרות מכל עבר. אבל גם מילים ארוכות יותר כמו "איינמצארופה", "אוברטורבאמפיהרר" ואפילו "אומשלגאנפלאץ" הוטחו בגב צימרמן הנבוכה.

ביקשתי מסבא שיספר לי מה בדיוק קרה שם לפני שבעים שנה. סבי אביגדור, ארנולד בשמו הלוועזי, הוא איש חיוני וצנום. בגיל ארבע עשרה עלה לארץ ובמלחמת השחרור השתתף בקרבות הנגב כשהגן עם חבריו על קיבוץ בארות יצחק (שם גם נקרע הדרכון שנשא מרסיס של פגז מצרי).

"טובה זאני היינו אז אצל משפחה בהיידלברג", הוא מספר. טובה היא התאומה של סבא שחיה היום במושב שדה אילן. היידלברג, במחוז באדן-וירטמברג בגרמניה, היא מהיפות בערי אירופה, עיר הבנויה סביב אוניברסיטה עתיקה על גדות נהר הנקאר. "לא יכולנו להישאר בכפר משום שאסור היה ליהודים ללמוד בבית הספר הכללי, ובהיידלברג היו כיתות מיוחדות ליהודים. באותו יום כשהגענו לבית הספר ראינו שהתלמידים צמודים לחלונות ומסתכלים החוצה. כשראו אותנו, היהודים, הם התחילו להתלחש. באינסטיטוט היהודי שלנו הבנו שמשהו לא טוב קורה והתחלנו לחזור הביתה. כבר בדרך ראיתי אנשים שרצים לעבר בית הכנסת המרכזי. טובה פחדה וחזרה הביתה אבל אני רצתי יחד איתם וראיתי הכל".

"למה רצת איתם?" תהיתי.

"הייתי נער והייתי סקרן מאוד לראות מה קורה".

"ומה קרה?"

"הגרמנים נכנסו לבית הכנסת, שברו את החלונות וזרקו החוצה כל מה שהיה בפנים: ספרי-תורה, טליתות, תפילין, הכל. אחר כך הציתו את הבנין".

"לא פחדת?" אני שואל. "הרי היית רק בן ארבע עשרה!"

"לא פחדתי, כי אף אחד לא ידע שאני יהודי. לא הייתי בן העיר ונראיתי כמו גוי. מאוחר יותר עבר שם מישו שהכיר אותי והוא הזהיר אותי ואמר שעלי לברוח משם. אני זוכר שעמדו לידי גרמניה מבוגרת ובתה. הן דיברו ביניהן ושמעתי את המילה 'ברברים'. בכל זאת, היידלברג היתה עיר של אקדמאים. אחר כך התקשרנו הביתה ואמא סיפרה שהרסו לנו את החנות ועצרו את אבא. כך הבנו שמשהו קורה בכל רחבי גרמניה ולא רק אצלנו".

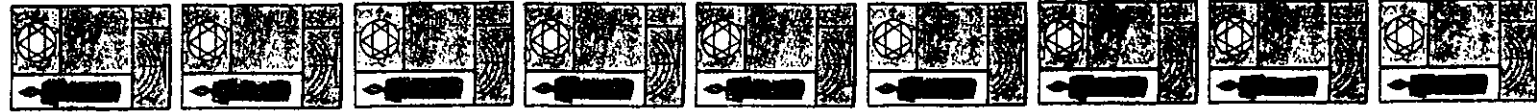
"לא חשבתם לברוח מגרמניה?" אני שואל שאלת תם.

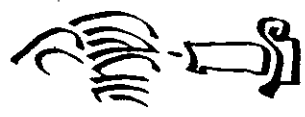
"חשבנו! בטח שחשבנו! אתה לא מבין?" דבריו של סבא היו נסערים "אף אחד לא רצה אותנו! אף אחד!"

אחר כך סיפר לי סבא איך יום אחד הגיעו באורח פלא סרטיפיקטים לפלשתינה עבורו ועבור טובה, ואיך ניגש אל מטה הגסטאפו כדי לסדר את אשרת היציאה. ילד בן ארבע עשרה.

"Tag Guten" אמר כשנכנס אל החדר.

קצין במדים שחורים ובמגפי עור מבהיקים ניגש אלי. "מדוע אינך אומר 'הייל היטלר' כדורש?" אני מדמין את סבי, סבא אביגדור הטוב בעל העיניים הכחולות והחיוך הממזרי, כנער יהודי קטן מול נציגו המצוחצח של הרייך השלישי. האם יכולתי גם אני לנהוג כך בגילי?

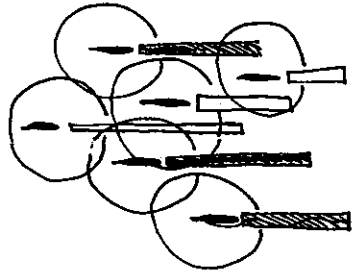

30 שנה לפטירת אבי משה פרידמן ז"ל

יונה פרידמן

בכ"ט מרחשוון השנה מלאו 30 שנה לפטירת אבי ז"ל. אבא היה היה שנים רבות מזכיר הקבוץ הדתי, במיוחד בשנים הקשות של הקמת המדינה.

נכדיו הוציאו לרגל האזכרה המשפחתית חוברת לזכרו. מתוך החוברת העתקתי כמה דברים, שילמדו משחו על עשייתו.

תשי"ח – מלחמת השחרור והקמת המדינה

כפי שראינו, בשנת תשי"ח הקבה"ד היה בתחילת דרכו, והיה נתון בקשיים רבים. בשנים אלו עלו קבוצות הקיבוץ הדתי על הקרקע, בארץ התחוללה מלחמת העצמאות, רוב החברים הצעירים גוייסו והמעטים שנשארו עסקו אף הם במשימות הגנה וביצורים.

בתקופה קשה זו, חברי המזכירות שבו איש לקיבוצו, למעט שני אנשים, משה פרידמן ומופ כהן. כפי שכותב אפרים יעיר בעיתון הצופה תשי"ן:

"כל הישוב היהודי הקטן בארץ היה מגוייס וסבל אבידות כבדות במלחמת תשי"ח. אבל הקיבוץ הדתי כתנועה קטנה סבל אבדות יותר מכל תנועה אחרת יחסית לגודלו. מייד עם פרוץ הקרבות חזרו כל הפעילים לביתם כדי לסייע איש איש בהגנת מקומו. רק משה פרידמן איש בארות יצחק, מתוך יוזמה עצמאית לא נטש את עמדתו כמזכיר הקיבוץ הדתי. ושימש כחוליה מקשרת בין הקבוצות במשך תקופת המלחמה.

אל תשכח זכותו של משה פרידמן ששמר על תנועה כגוף בעל צביון מיוחד באותה שעה קשה".

בתקופה זו היו לקיבוץ הדתי 29 שליחים ברחבי העולם. אותם שנים פסקה העלייה החלוצית, למעשה העתודה לקליטה הייתה שארית הפליטה באירופה. השליחים הסתובבו במחנות העקורים באירופה. רבים מהעולים נתקעו בקפריסין, וגם לשם אנשי הקבה"ד.

סבא, מתוקף תפקידו, ניהל את הקשר השוטף עם השליחים, עדכן אותם מהנעשה בארץ ובתנועה למשל על אסון שיירת העשרה בדרך לכפר עציון, גיוס אנשים לתנועה ואיסוף תרומות.

כפי העולה מן המסמכים סבא היה בקיא בכל העניינים הניהוליים של התנועה, בכל ישיבה הצג סקירה של מצב העניינים או את תוכנית העבודה של הקיבוץ. סבא ניחן בכושר כתיבה מיוחד, שידע להציג את הדברים בתמציתיות ובדיוק רב.

מתוך מכתביו של משה פרידמן ז"ל

HAKIBUTZ HADATI

TEL-AVIV
122, ACHAD HAAM ST. - P.O.B. 1721

ב"ה

בני הדתי

בית של המעלה המודרני

תל-אביב

122 122 - ת. ד. 1921

ת' שבת תש"ח.
ת"ה תל-אביב: 21.12.47.
Tel-Aviv

[Handwritten signature]

לכבוד
חברי המסלחת של הנועת תודיע,
ע' פ' ר' י' ס' י'.

חברים יקרים,

קבלנו את ככתביכם מיום 12.11.47 ומיום 24.11.47 וכל העתקי הסכתים שהצטרפתם. תכליתו לנו על האיחוד שבתשובתנו, אבל תוכלו לתאר לעצמכם שאורחות הימים האחרונים העמידו אותנו בסידה כזאת, שלא יכולנו להפנות לעבודה השוטפת.

אנו שלהנו לכם כדואר מיוחד את הפירוט סתומה על האסון הכבד שירד על קבוצתנו ביום כפר עציון ועל כל הקבוצה כולה, ואנחנו חושבים לפתאים, באם גם אתם תהיו ביום השלושים "אזכרה" לחללי ההתנפלות. אשר נוגע לעניינים השוטפים, אין לנו הרבה להוסיף על מה שאמרנו כבר במכתבנו הקודמים. אנחנו פנינו יגה את מערכת הכספי הקשה, אבל קצרה ידינו מהושיע. למעשה לא קיים ברית עולמית מסודרת, שלשות עומד תקציב. כתבתי לאברהם יצחק קצת פרטים בענין זה, ונדמה לי, שאין לקוות גם בעתיד הקרוב לשנוי שרובה בשטח זה.

אשר נוגע להקמת המסגרת של הבחירה בקפריסין, נדמה לנו, שלא הייתה רי זהירים בקשר לזרם השוטפים. אם כי ברור, שלא הייתה מצדכם כל כוונה רעה, אין לומר שהם "בחד" הוא בקרי. ידוע גם לכם, שהבחירה כולל את כל הנוער החלוצי (לא רק אלה ששואפים לקיבוץ), ובחירת השם למסגרת שהקמתם רק לחוג של הקבוצות נהן כאן מקום למחאות וויכוחים מיותרים.

אבל יותר חשוב לנו הוא לדעת בהקדם האפשרי רשימת החברים והחברות שיש להתחשב אתם כהוספת לקבוצה. תודיעו לנו את כל הפרטים הידועים לכם עליהם עם הודעה, מהי. עליהם להגיע ארצה (בהנחה של תור ריגיל). החומר הזה מאוד חשוב לנו, כי עלינו לקבוצה את כתבית הקליטה שלנו לתקופה הקרובה. עד כמה שידוע לנו נענו קבוצות מספר ושלחו לכם חומר אנפורמטיבי ותמונות. כדאי שתפנו עוד פעם ישר אל הקבוצות בבקשה נוספת וגם תודיעו לנו, מי מהקבוצות שרם שלח לכם את החומר ובזכירו להן את העניין שוב.

כאן ישנו שמועות על חסול סכנית קפריסין תוך החדשים הקרובים. מה ידוע לכם על כך? כמובן שבמקרה זה אין לחשוב על הגברת המפול בשליחים נוספים אליהם, וולכן גם מתנהל המפול בדבר זה בעצלתים.

בתקווה לסמוע ככם בקרוב, הננו

בבית לבית לכלכם

הקבוצה הדתית
אנדר הקבוצה של המעלה המודרני
המזכירות

17

המדור לחיפוש קרובים

אריה זריבי

מי מאיתנו לא מכיר את תוכנת ה- Face Book המחברת אנשים שגולשים באינטרנט מכל קצוות תבל ומסוגות אותם לפי נושאים, כאשר התחרות היא למי יש יותר חברים באתר שלו. בעבר היתה זאת תוכנת חברה שאיפשרה חיפוש של חברים מתקופות שונות בחייו של הגולש. אבל קדמה לכל אלה תוכנת ה- icq שאפשרה ועדיין מאפשרת לשני מנויים שמחוברים באותו זמן לשוחח ביניהם בהתכתבות דרך האינטרנט.

כל הקורא שורות אלה חושב שאני מי יודע מה מבין גדול ברזי האינטרנט, אז האמינו לי שאין לי ממש שמץ של מושג איך זה עובד, והמבנינים הגדולים שבין הקוראים בטח ימצאו טעויות לרוב במינוחים השונים בהם השתמשתי. אני בטוח שעוד רבים וטובים לא יכולים להבין איך נייר שעובר דרך הפקס משודר באותו רגע לכל מקום אחר על כדור הארץ, או איך הטלפון הסלולרי עובד וקל וחומר איך יכול להיות שפעם נזקקנו לספריה ולספרים כדי לעשות שיעורים או עבודת מחקר והיום הכל פה באוויר ממש מעל לראשנו וכל שעלינו לעשות הוא, להתחבר לאינטרנט לגלוש ולדלות את המידע הזמין כל כך...

אז נחזור ל- icq ולסיפור של הפעם. לפני כשמונה שנים, כאשר התכנה היתה עוד בחיתוליה, יצרתי גם אני מעין כתובת עם שם משפחתי במאגר הכתובות של התכנה. כך, מידי פעם בסופו של יום עבודה, התפנית להכתבת עם חברים. ערב אחד השמיע המחשב את הצפוף המוכר שמודיע שיש לי הודעה בתכנת ה- icq. נכנסתי לבדוק מי קורא לי וקיבלתי שורה באנגלית בה נשאלה השאלה: האם זריבי הוא שם משפחתך?

השבתי - כן. למה?

נענית - כי זה גם שם משפחתי וגם אני כותב אותו כמוך - Zribi.

שאלתי - אפה אתה גר? (הייתי בטוח שהוא מהארץ, למרות שזהו שם משפחה מאוד נדיר).

הוא ענה - בטוניס, ומיד שאל - ואתה?

נעיתי - בישראל.

חיכיתי לצפוף ממנו, אבל השתדרה דממה. הוא נדס למשך מספר דקות.

לקחתי יוזמה ושאלתי אותו - אתה עדיין שם??

והוא ענה - כן, אמרת שאתה מישראל?

נעיתי - אכן.

הוא המשיך - אז אתה בטח ערבי ישראלי.

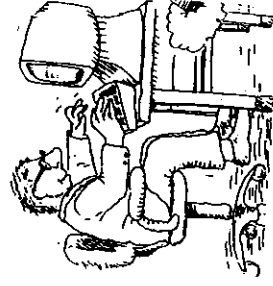
אני נעיתי - לא אני דוקא יהודי ישראלי.

הוא שאל לשמי הפרטי ואם נולדתי בישראל?

סיפרתי לו שנולדתי בארץ אך הוריי נולדו בטוניס.

הוא ענה שזה ממש פלא שהוא מוסלמי עם אותו שם משפחה כמו שלי. הוא סיפר שהוא רופא ושמו ד"ר עאפף זריבי.

לשאלתי - היכן נולד? סיפר שנולד בעיר טוניס אך אביו נולד בעיר ספאקס.

הוא שאל – היכן נולדו הוריי?

מיד עניתי לו – שהוריי נולדו בעיר טוניס אבל סבי נולד ב... ספאקס.

הוא התלהב וסיפר לי שאביו בחיים והוא חייב לספר לו על כך והבטיח לי ליצור איתי קשר למחרת. בינתיים סיפרתי לאבי על הפגישה המוזרה הזאת שהיתה לי באינטרנט עם הרופא.

למחרת, כמובטח, הוא יצר קשר שוב ואמר שאביו מאוד התרגש לשמוע על הסיפור וביקש ממני לשאול את אבי לכתובת הבית בעיר ספאקס.

התקשרתי לאבי וקיבלתי ממנו את הכתובת.

מה רבה היתה הפתעת כולנו ש... מדובר באותו הבית בעיר.

השאלה המתבקשת הבאה היתה – באיזה קומה גר האבא שלו והסבא שלי.

גם כאן קיבלנו תשובה מפתיעה – באותה קומה!

אבא שלי כבר לא התאפק ושאל אם הוא יוכל לדבר בטלפון עם האבא של הרופא.

ד"ר עאפף כתב שלא נראה לו שיוכל להוציא שיחת טלפון ישירה מטוניס לישראל, אבל אם אצלנו זה אפשרי – זה מספר הטלפון...

אבי הרים את הכפפה והתקשר – הם שוחחו הרבה זמן, אביו של הרופא סיפר לאבי שהוא זוכר את הסבא שלי שגר באותה הקומה ממש דלת מול דלת ביתם. אבי סיפר לו שהוא מתכנן כבר הרבה זמן לערוך טיול שורשים ולחזור אחרי חמישים שנה לעיר הולדתו והוא כמובן הוזמן ע"י משפחת זריבי האב ובנו הרופא לבקר.

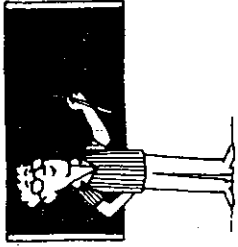
אני בטוח שכל אחד רוצה לדעת מה מקור שם משפחתו. כידוע כבר לכולם, אני פריק של שמות משפחה ותמיד מנסה להבין את משמעות השם, מאיפה הוא בא וכי. תמיד עניין אותי לדעת מה מקור שם משפחתנו. זכיתי להכיר את סבי ושאלתי אותו לא פעם, מה ההסבר גירבה ובעיות זה יצא זריבי. תשובה אחרת שנתן לי היתה מה המקור. הוא אמר לי שאולי מוצאנו מהאי גירבה ובעיות זה יצא זריבי. תשובה אחרת שנתן לי היתה שהמילה מזכירה ריצה בערבית ואולי היו אצלנו בעבר קלי רגליים (אגב, שמו של אלוף ריצת המרתון של טוניס הוא, מוחמד זריבי). מאחר וכאמור, שם משפחתנו מאוד נדיר בארץ, לא היה את מי לשאול וכך הלך סבי לעולמו ואיתו התשובות.

לפני כמה שנים בטיסה מהארץ לגרבה ישב לידי זוג מבוגרים ותוך כדי שיחה סיפר לי הבעל שהמליצו לו להתארח בשבת במלון כשר באלפים והוא מקווה למצוא את מספר הטלפון כדי להזמין. כשהצגתי את עצמי, נדהמנו שנינו להיווכח כי הוא בעצם מתפש את מספר הטלפון שלי. הוא הציג את עצמו כבלשן, מרצה באוניברסיטה העברית שעשה את עבודת הדוקטורט שלו על... שמות משפחה. כששמע את שמי, לא חשב אפילו לרגע – קודם כל סיפר לי שמקור השם מהעיר... ספאקס בטוניס (איך ניחשתם) והסביר לי שבערבית זה מזכיר את המילה זאריבה שמשמעותה סימטא או שכונה צפופה. כלומר כל מי שהיה גר באיזור הזה של מרכז העיר הוא בעצם זריבי. הייתי צריך לטוס לשווייץ כדי לקבל סוף סוף הסבר אקדמי כל שהוא לשם משפחתי.

הוריי נסעו כמתוכנן לטיול שורשים וביקרו גם בבית סבי בספאקס ומשם ביקרו בבית החיים במרכז בעיר. לתדהמתם, רוב המצבות נשאו את שם משפחתנו. בטיול זה גם נוכחו לדעת שהמון ערבים מוסלמים המתגוררים בעיר נושאים גם הם את שם המשפחה - זריבי.

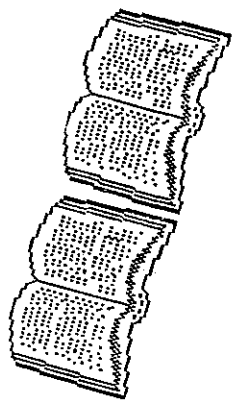
אם נחזור לסיפור בו פתחנו, מעניינת מאוד היתה המסקנה אותה הסיק ד"ר עאפף מכל הסיפור: לשנינו קוראים זריבי, גרנו באותה עיר ובאותו בית, אז אין ספק – או שאנחנו התאסלמנו, או שאתם התגייסתם!!! מבובלבלים!!! גם אנחנו...

שלום שנה א'

מיומנה של סטודנטית מתחילה

רננה רוזנברג

את אימת הקורסים האינסופיים, הבנינים המתחלפים^[1], הרשימות הביבליוגרפיות הארוכות, המעונות, אגודת הסטודנטים ואת יום רצח רבין, צלחתי. איכשהו.

מעט פחדים, קורס מזרחי בניווט, שעות במדרשה, פסנתרים מהשמים^[2] ו... שורדים.

אבל לגבי אימת האימים, אני חייבת לציין, לא התכוננתי, ולכן גם לא ידעתי איך להלחם. וכך תמימה וחסרת מגן וידע נפלתי היישר ללוע

ה-0-פ-ר-י-ה

בניין אימתי, מפלצתי! הכול: מחשבי אנטיסטודנט, ספרים, צוות חמור סבר, מרתף עיניים^[3], והכל פשוט כדי להתעלל בנו.

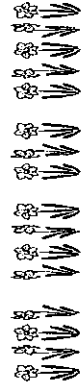
התקל הראשון ביני לבין הספריה היה כמובן מייד כשנכנסתי. כשנכנסתי לראשונה לספריה, הלכתי כמו כל אדם שפוי מהיישוב: ישר. וכי מי יחשוב שכשרוצים להכנס למקום מסוים, לא נכנסים אליו אלא פונים שמאלה? אני הלכתי ישר. והשומר נזף בי וביקש שאפקיד את התיק בחדר שבצד. הוא היה נראה מסודר וגבוה והיו לו משקפי שמש ואקדח. העדפתי שלא להתעסק איתו.

הנחתי את התיק במדף אחד צר במיוחד, שמספיק בקושי לקלסר^[4]. נכנסתי והלכתי ישר, כמו שרציתי. הרצון שלי התברר מהר מאוד בכלתי יעיל בעליל. זה הוביל אותי היישר אל הכלום. ליתר דיוק לשלט שהודיע לי שאני בספריה ליהודות. בכל אופן ספרים לא היו שם.

מאחורי הייתה הכניסה המפחידה, משמאלי דלת סגורה עם השלט "משרדים", שמאלה ואחורה ואחורה היו מדרגות שלא נראו מזמינות במיוחד, ולפני היה הכלום בהתגלמותו. פניתי כה וכה, ומצאתי מימין דלת אל חדר עם הרבה מחשבים ומעט מאוד ספרים. מאחורי דלפק ישבה גברת חמורת סבר, ומאחוריה תלוי שלט עם חץ "האגף הסגור". הגברת הסבירה לי שעלי לחפש במחשב (האנטיסטודנטי, אני מזכירה) את הספר שאני רוצה, והמחשב כבר יגיד לי היכן למצוא אותו. רציתי לשאול איך אפשר לשאול את המחשב, ואיך הוא מתכוון לענות לי, אבל זה היה נראה כאילו היא קשורה טיפה לשלט שמאחוריה, מה שלא עושה חשק רב לשאול שאלות.

נגשתי איפה למחשב. סטודנטים, אחים לצרה, הראו לי איך פותחים את קטלוג הספריה. המחשב לא הרביץ ולא נשך וזה השרה עלי אורה מוטעית של שלוה ורוגע (מה שהתגלה בהמשך כטעות גוראה). הקלדתי את שם הספר, והמחשב בלי להתבלבל טען שהוא נמצא ב D612. D מה? מה זה D? טוב שהוא לא אמר D9...^[5]

הבטתי אל התקרה האטומה וזעקתי בליבי "מאין יבוא עזרי". סטודנטית שנה ב' מהמחלקה^[6] שלי שמעה את לחיטתי ונענתה לשאלתי.

מולי במרחק של פחות מקוטר היו מדרגות. חציתי באומץ את האולם ועליתי למעלה. למעלה עשיתי כמה חצאי סיבובים (השלט לספריה היה עם חץ, רק כשמדובר במסדרון עגול זה טיפה בעייתית) עד שמצאתי את הכניסה. נכנסתי. היה שם שקט שמסוגל להוציא אנשים מדעתם (זה בטח כוונה חשבתית לעצמי, הם בטח עושים פה ניסויים על בני אדם). חוץ מההשקט המטריף, הספרייה נראתה דווקא די נחמדה. מאורת ולא גדולה מדי. שמחתי שהספר שאני צריכה גר במקום כזה, ולא במרתף אפלולי. המדפים ב"מדעי החברה" מסומנים בלי אותיות באנגלית, רק במספרים, דבר שהקל עלי מאוד. נגשתי ממש בקלות למדף בו המחשב טען שנמצא הספר. לא היו שם ספרים רבים (כי באמת אין הרבה קשר בין פסיכולוגיה להרצל) וחשבתי שאמצא אותו בקלות. אותו לא מצאתי, אבל לפחות הייתי בטוחה מהר מאוד שהוא לא שם. ניגשתי לספרנית לוודא שאני במדף הנכון. היא חייכה ואמרה לי שכן. עברתי עליו עוד שלוש פעמים. הספר לא היה שם. ניגשתי שוב לספרנית, ואמרתי לה כשכמעט עולות לי דמעות לעיניים,

שאני חייבת את הספר והמחשב שלא אותי למדף הזה בספרייה של מדעי החברה ו...!

"אז מה את עושה פה?" היא אמרה בחיוך מיסתורי [11] "פה זו הספרייה של פסיכולוגיה"

"אאאאאא" גימגמתי, "אבל המחשב אאאא. שלא אותי לפה"

"אני לא אחראית על המחשבים באוניברסיטה הזאת", היא ענתה, "אבל הספריה של מדעי החברה נמצאת בבנין 213 אולי כדאי שתנסי שם..."

אחרי סיבוב אחד בקומה של הספריה, מצאתי את המדרגות, משם היה פשוט לזהות את דלת היציאה. חזרתי לצעוד במשעולי האוניברסיטה.

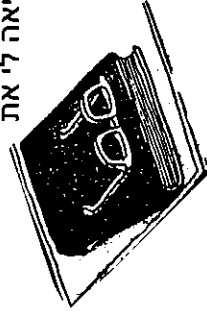
ליד האזור של יהדות ומורשת ישראל [12] עצרתי ושלפתי מפה ומצפן. לנווט כן ידעתי, את זה לא לימדו אותי פה. משום מה בנין 213 היה דווקא באזור של מחשבים ומתמטיקה, שזה לא כל כך מדעי החברה. ניחא. מזל שכבר למדתי שאת ההיגיון משאירים ב-ש.ג. או אולי עדיף ב"גהה" [13].

הגעתי לבנין, זכרתי להשאיר את התיק בכניסה, והלכתי היישר לדלפק. לשאול איפה המדף. הספרנית שלחה אותי כמובן ל-מרתף. שוב מדפים ארוכים... אבל הפעם בלי אנגלית. מצאתי את המדף בקלות מפתיעה, דבר שדי הבהיל אותי. הבהלה הייתה מוצדקת. הספר לא היה שם. עליתי חזרה אל הספרנית, ושאלתי אותה לפרש העניין. היא נכנסה לנגד עיני למחשב, שטען שהספר הושאל לפני כרבע שעה.

"יש לך שלוש אפשרויות" היא אמרה לי, "את יכולה להזמין את הספר, ועוד ארבעה שבועות מקסימום תוזמני לקחת אותו, את יכולה ללכת לאולם הקריאה של "יהדות" ואת יכולה לבקש לקבל אותו לשעתיים מהאגף הסגור"

פלטתי תודה, וגמרתי אומר בליבי להשאיל את הספר לשעתיים ולצלם את המאמר.

את הספרייה של יהדות הכרתי, זו היתה נקודת המוצא של הטיוול שלי. לפני שבכנסתי פניתי שמאלה, נטשתי את תיקי הנאמן, ונכנסתי היישר ללוע הארי. מול ה"כלום" פניתי ימינה, וביקשתי מהספרנית חמורת הסבר את הספר. היא בתמורה, ביקשה ממני כרטיס סטודנט [14]. אא... בב... גגג... "צאתי החוצה נגשתי לתיק האהוב ושלפתי את הכרטיס. נכנסתי חזרה, חיקיתי שוב פעם בתור, והבאתי לה את הכרטיס בחיוך מנצח! היא דיברה כמה דקות עם המחשב המפחיד שלה, ואח"כ הביאה לי את הספר המיוחל והכרטיס.

עד כאן להפעם, על מכונת הצילום אספר אולי בהזדמנות אחרת...

נ.ב. הסיפור לא לגמרי אמיתי [17], אבל הוא מאוד קרוב למציאות.

[2] שהרי ידוע שכל האומר דברי פסנר נופל עליו פסנר מהשמים. זה שאנחנו לא רואים את זה רק בגלל רמתנו הרוחנית הנמוכה. בנייל לבני הכופר.

אך לעולם לא יאמר "צר לי המקום..." [4]

נכון שזה לא בית חולים, אבל אוניברסיטה מחלקת למחלקות. וזה לא הכל. אני גרה בבניין שנקרא "פנימית ב'" [6]

מחלה תורשתית ידועה. פחד לא מוסבר מאנגלית. [8]

עקיבא... [10] דקות זה כשהולכים בקצב טוב, ולא פוגשים אף אחד בדרך. מה שבטוח לא אפשרי, כי בר אילן זה כמעט מחנה בני

האזור היחיד שלמען האמת הכרתי... [12]

מה יש לה זאת? תהיתי לעצמי. היא בטח רוצה לדווח למרצה שלי כמה זמן לוקח לי למצוא ספר אחד... [14]

1[16] נכון שגם זה לא ממש יצא מצחיק. מה לעשות, זה מה שעושים שבועיים באוניברסיטה

[17] הסיפור לא אמיתי, אבל יש לו תערוכות שוליים, ככה שהוא יכול להיות מאמר אקדמי. ותודה לד"ר גוטר שלימדה אותי שיש להוסיף לכל מאמר הפניות והערות שוליים!

מגילת מזמור

שפת פריחות

לבת שבע וטיבי שחר
לבר המצווה של הנכד
שי משה
בן למירי ויקי קומיסר

ברכות להולדת הנינות

אדארה וואס און דאס

אונזע טאטע

און

אדארה וואס און דאס

לבינמין זמיר

לינות החדשות

שולמית ומאור

נכדות לאסתר ויאיר לסר

ברכות לבביות

ליהודית ויוסף בקרמן

לנישואי הנכד

עידו עם דקלה

בן משה ופנינה בקרמן

אביה וול

סיימה קורס מאבחנות

פסיכוכטכניות

בהצלחה!

מגילת מזמור

שלד לוויתן אצלנו בחצר

מודעה מסקרנת שנתלתה על גבי לוח המודעות הזמינה את הציבור "לראות את הלוויתן!" וכך נכתב: "ביום א' 14.12.08 בשעה 16.00, במחסן של הבנות ליד המוסך, נבוא כולנו לראות את הלוויתן, שנמצא בחוף הבונים לפני שנתיים. תתקיים מצגת על לוויתנים והצגה של שלד הלוויתן. כולם מזמנים!"

האיור המצורף למודעה הציג דווקא דולפין, אבל למי איכפת כשמדובר במארע מסעיר וחריג כל כך? שלד של לוויתן בחצר שלנו?

שיחת טלפון אל אליענה רטנר מעין הוד הניבה את המידע הבא:

לפני כשנה וחצי, בשנת 2007 נמצא לוויתן מת בנמל חיפה. לוויתן מצוי ממין זכר, באורך של 11 מטר. לוויתן זה מסנן פלנגטון, ונקרא "לוויתן מזיפות". יש לו מזיפות שאיתם הוא מסנן את הפלנגטון. חשבו שזה גור כי הם נולדים באורך של 6 מטר (בוגר כזה מגיע לאורך מקסימלי של 24 מ'), הוא היה כנראה בן שנה, זה השלב בו הם נגמלים ויוצאים מרשות האם ואז גם מתחילות הצרות שלהם. משקלו היה כ-3.5 טון שזה מעט, הוא היה רזה מאוד וסיבת המוות לא ידועה.

הלוויתן נקבר באזור הבונים. בתוך החול בעומק של 1.8 מ'. קברו אותו עם קומפוסט שמזיז את תהליך הפירוק של הבשר והשומנים.

אחרי שנה ושמונה חודשים, לפני כשלושה חדשים, פתחו את הקבר ואספו את כל העצמות. לא נמצאו עצמות האנו, האנו שלהם במלא קטן מאוד כי אין להם גפיים אחוריות. הסנפירים הורדו כבר בקבורה כי העצמות שלהם קטנטנות, בגודל של מטבע.

ב-15.9.08 הגיעו העצמות למחסן הישן של הבנות, שם עבדו אליענה רטנר ודני קרן ממחמלי, על ניקוי העצמות. מדובר ב-53 עצמות עמוד שדרה, 7 חוליות צוואר, כמו לכל יונק, ועוד 14 צלעות מכל צד. הגולגולת בנויה מ-4 חלקים. גודל הראש 1.7 מ'.

העצמות נלקחו לאוניברסיטת חיפה לאוסף של מחמלי" (מרכז חקר מידע וסיוע ליונקים ימיים בישראל), מכון ללימודי ים. עצמות אלו ישמשו לאוסף משהו למחקרים או בתחום ארכיאולוגי. אם למשל מוצאים כלי העשוי מעצם או עצם כלשהיא באתר ארכיאולוגי, ניתן להשוות לאותן עצמות שבאוסף.

אליענה מספרת שתוך 1/2 שנה יפתח קבר נוסף באשקלון ללוויתן שהגיע לשם לפני 9 חודשים והיה באורך של 14 מטר ובמשקל של 13 טון.

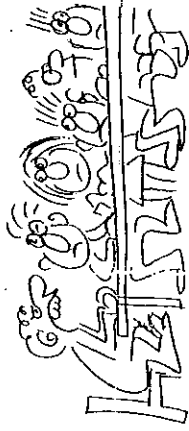
אליענה מלאה סיפוק והערכה על האכסניה שניתנה להם במחסן הבנות למחקר זה ומקווה שהלוויתן הבא יגיע לכאן לפירוק והרכבה. לוויתן זה היה "לוויתן תרגול" והלוויתן הבא יתלה בע"ה באוניברסיטה לתצוגה, כמו במוזיאון.

תודה לניר עזיזן על האכסניה ותודה לנעם על העזרה בהובלת העצמות לשטיפה ולחזרה למחסן.

לפרטים נוספים אפשר להכנס ל- "מחמלי" בגוגל.

מהנעשה בועדה החברתית

לאה רוזנברג

לפני מספר חודשים נבחרנו לשמש כוועדה חברתית. בועדה חברים: דינה קדר, מיכל חרמון, אבי שאול, פסי מאור, רותי בן ארי, אורן יהלום ולאה רוזנברג.

זו הפעם הראשונה שנבחרת ועדה חברתית לניר עציון. את הפגישות הראשונות הקדשנו לברור תפקיד הועדה.

מתוך תפישת עולם של "תפשת מרובה לא תפשת", החלטנו להתמקד בחיפוש דרכים ליצירת הסכמות ושיפור האווירה החברתית בניר עציון.

בשלב ראשון החלטנו לנסות וללמוד מניסיונם של אחרים כדי וליישם אח"כ את החלקים הרלוונטים לניר עציון.

נפגשנו עם בנש, צבי בן שמואל מטירת צבי שסקר בפנינו את תהליך בניית ההסכמות בטירת צבי ע"י חברת גבים. בנש ישב איתנו שעות ארוכות, הסביר את הדינמיקה של התהליך שעברה טירת צבי וענה בפרוטרוט לשאלותינו.

כמו כן נפגשנו עם אלישע שפירא חבר קיבוץ עין השופט. אלישע משמש כרכז המטה השיטופי בתנועה הקיבוצית. אלישע סקר בפנינו תהליכי שינוי שנעשו בעין השופט בלי לפגוע במארג השיטופי ובהסכמת רוב חברי הקיבוץ.

בנש ואלישע הביעו נכונות לבוא ולהציג את "משנתם" בפני כלל הציבור, ובע"ה בדעתנו להזמין במהלך החודשים הקרובים.

בדעתנו להיפגש בקרוב עם אנשים מקיבוצים נוספים שעברו תהליך בניית הסכמות וכמו כן להיפגש עם חברות המתמחות בגישור ובבניית הסכמות.

חשוב לנו להבהיר, תהליכי הברור כמו תהליכי בניית ההסכמות זקוקים לזמן ולאורך רוח, כדי לבנות בני איתן חייבים להשקיע ביסודות. אנו מתפללים לה' שיעליח את דרכנו ושנוכל לחיות כולנו יחד בניר עציון מתוך אהבה ואחוה שלום ורעות.

למנצח – הידד!

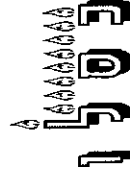
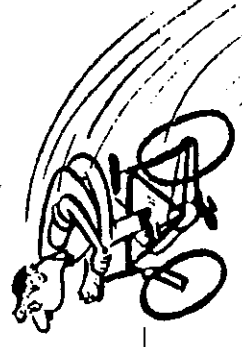
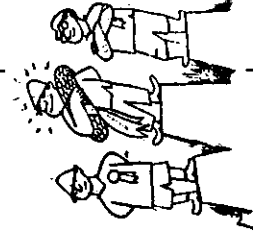
ברכה לחומר בן ארי על זכייתו במקום השלישי באליפות ישראל בטריאתלון.

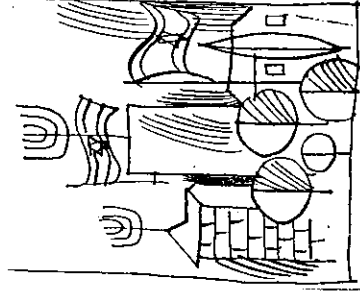
מקום זה מזכה את תומר להיות חלק בנבחרת ישראל במכבייה, שתיערך בחודש יולי 2009 בטבריה.

כמו כן, תומר הוא אלוף אילת בטריאתלון אולימפי לשנת 2008.

אוהבים אותך

המשפחה

הַסְפָּדָה

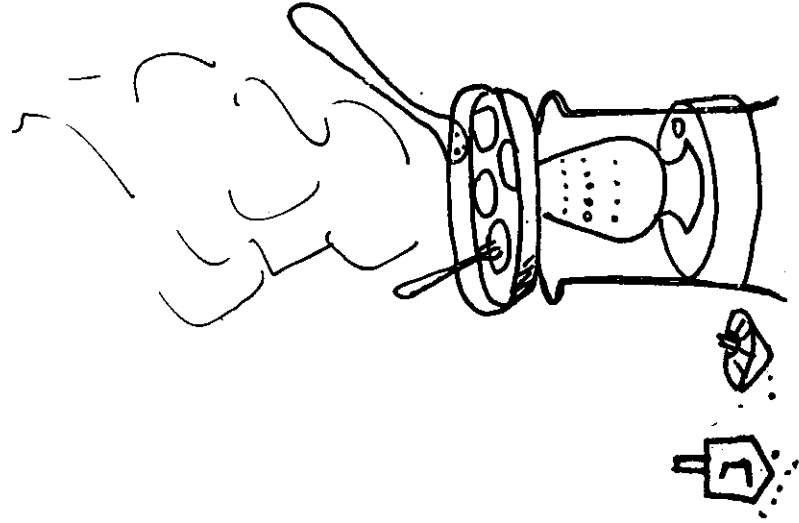
זא שירה חג ארים שמח לכולם.

1006 1006

1006

מאמא של יונוס יעקבי

לביבות גבינת קוטג'

1 קוטג'

3 ביצים טרופות

1 כף סוכר

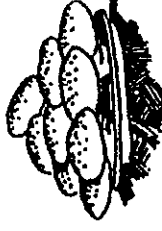
1 כפית שמן

1/2 כוס קמח מצה

1/2 כפית מלח

מערבבים את הכל ומטגנים לביבות.

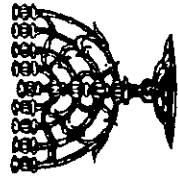
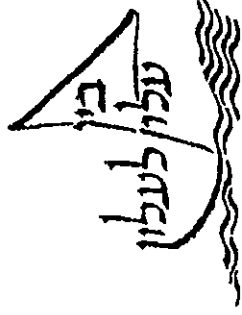
בתאבון;

מהנעשה בעודה החברתית

וְהַסֵּפֶר

בשבת פרשת "תולדות", ציין סניף בני עקיבא בניר עציון, ביחד עם כל חניכי התנועה בארץ, את שבת הארגון תחת הכותרת "גבורות לבני עקיבא".

כמיטב המסורת הניר עצינונית עמלו החניכים והמדריכים ימים רבים לפניה, קישטו וניקו את המועדונים, הכינו מופעי דגלנות, ריקודים והצגות והבוגרים הכינו כתובת את.

כתמיד, התקייים צילום משותף לפני כינסת השבת, ארוחה משותפת לחבראי ב', מצעד דגלים ולפידיים, מיפקד חגיגי ובסימוי זיקוקים ומופע באולם הספורט.

שמו של השבט החדש הוא "הגבורה" ושמה של הקבוצה הצעירה, כיתות ב' - ג', הוא "סהר".

ייושר כוח לבנות השירות הלאומי רחלי ורחלי, לחגי, למדריכים, לבני הנער ולילדים החמודים!

שתי שריפות יער, האחת מצפון לנו באזור נחל באזור נחל ובשנית והשנייה מדרום לכוון כרם מהר"ל, היוו תזכורת מחודשת לפגיעה הרעה, שיכול אדם בעל כוונות זדון להמיט על הטבע תוך סיכון חיי אדם.

חברים ותושבים במקום הצטרפו לכוחות הכיבוי, אך נזק גדול גרם לחורש הטבעי מסביבתו.

לפני לאו קצר הציגה מפעל צומדת סוציאליזם חדשה ושאה אחי פג. גם כהנסתה למפקד קיקשה אתי להפוסט עם צוות חברים שיעצרו את הצרכים של קהילת נוי ציון וצפון וצפון את אכזריות הארץ.

רציונות של אשוחה כלפי הצצה להקיסר מסכנת של "בית נוצרי" לפנסיונריות, אימץ משפחות וחברים אפוארים שפיהם אינם זרים במשק, הקמת וצדת קשיוש וכו'. ואן חלק אפואכחיים בפאשה הסכים לפוסל צא צא "שום של רציונות אלה.

הצרכים סוכנו מאסמאק, אשר נשלח אל מנהלי הקהילה ווצדת חברים להמשל טפולאם.

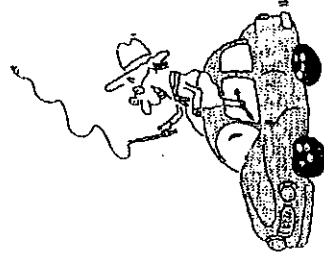
מרבלי הקהילה ועודת קליטה קיימו שיתוף חברים במטרה לבחון את דעת הציבור לגבי המשך קליטה מסורתית שיתופית למשק. במשורה העלו חלק מהחברים מפקות לגבי יכולתו לקבלת משפחות מתאמות בדרך זו במסגרת הקיימות, ובקיש לחזור ולדון בדעתו הקליטה למסכל של "חבר קהילתי". חברים אחרים תמכו בהמשך קליטה מסורתית לבני משק והתניית השלום כסכס כמנייה כסגיא.

למשפחה מבחן התפצה בחברות שיתופית.
במים השירה הוחלט להעביר משאל בקלפי בנחשים אלה.

חברים השתתפו בשני ימי עיון שנערכו לאחרונה. ביום העיון בנושא "מניעת התאבדויות" שנערך מטעם הקיבוץ הדתי בבארות יצחק, ניתן היה ללמוד אך לזהות גורמי סיכון ואותות מצוקה וכיצד צריכה קהילה בריאה להתמודד עם משבר מסוג זה. ועל זה נאמר: "שלא נדע"!

אלוהי ישראל לא שואל אותי שאלות

ברצוני להעיר את תשומת לבכם לנושאים קריטיים שעלו לאחרונה בקיבוצים:
לחברי המשק ותושביו השלום והברכה!

1. **נהיגה ברכב ללא רשיון תקף** – קיימת תופעה של נהגים שנפסלו מלנהוג אך ממשיכים לנהוג ברכבים שונים. מעבר לבעיה החוקית מסתבר כי אין הביטוח תופס, אף לא ביטוח החובה לנהג, כך שכל הוצאות הריפוי יהיו על חשבון וכיסו של הנהג, היו אף מקרים של פגיעה מוחלטת ברכב – טוטלוס ובית המשפט אישר לחברת הביטוח לא לשלם דבר.

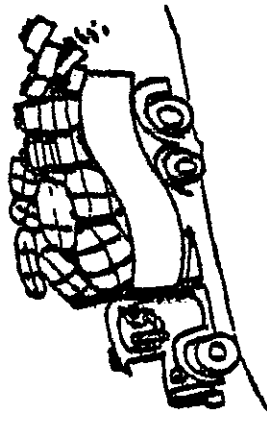
rep after eccs enad ffr cail of exfllur uipi xfr

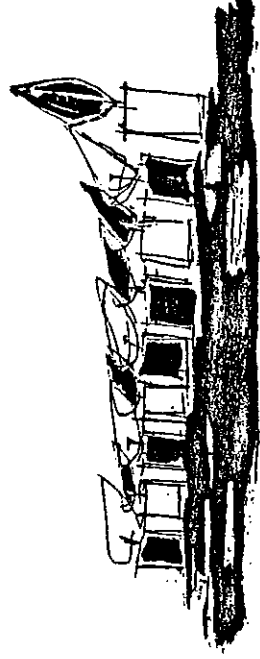
2. *אָפּן פֿאַר אַלע אַרבעטער, און אַלע אַרבעטער זענען אַפֿעקטירט דורך דאָס קאָלעקטאָריזירן פֿון אַרבעטער.*

ההרחבות (לפרט בעיות בריאותיות).
 היטוי מלא. חובה על כל אחד לדאוג לעצמו לכיסוי ביטוח מלא ומקיף כולל
 בריאותי, רפואי. עלויות הטיפול בחו"ל עצומות וקשה לעמוד בהוצאה ללא כיסוי
 3. Taiaia Julia – על כל אחד לדאוג לכיסוי ביטוח מלא ובעיקר הצד התאונתי,

עקלולד קפול לפא ענאד' ווע אפערט אונז' לפא דאס אטולד אלאקלד פרעמל עפ

על, קלד - קל, קלד

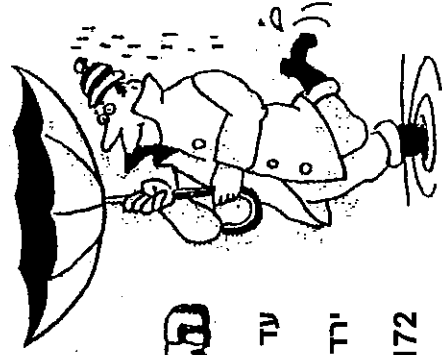
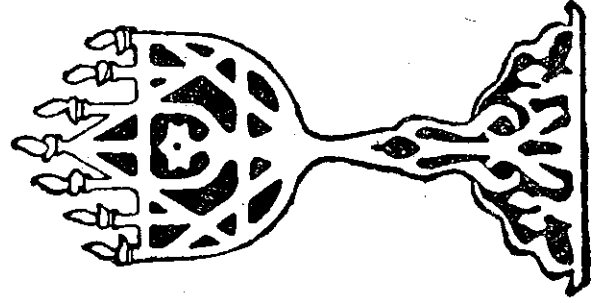
העלון הבא יצא בה' שבט
תאריך סופי למסירת החומר יפורסם
מאמרים (רצוי מודפסים) יש לשלוח
לכתובת:

banirezion@walla.com

niraron@nir-ezion.co.il

או למסור לחברות המערכת.

אנו מתקשות לסיים את הכנת העלון בזמן,
אנא אל תחכו לרגע האחרון.

בגשם

עד לסגירת הגליון

ירדו אצלנו

172 מ"מ גשם

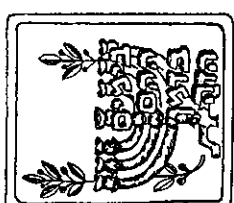
(בשנה שעברה 152 מ"מ)

אנו מנסות לשחזר את שמות קבוצות הנער בניר עציון לדורותיהן. מי יכול לעזור?

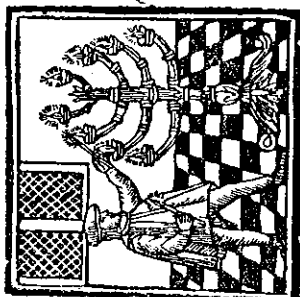
חברים המעוניינים באופן קבוע בעלונים נוספים, מתבקשים לפנות למערכת.

פסוק

ס'האט זיך געפונען אַן ערשטע ייִדישע שפּיל-באָרד
אין אַלגעמיינעם ייִדישן שפּיל-באָרד

(אין אַלגעמיינעם ייִדישן שפּיל-באָרד)

אין אַלגעמיינעם ייִדישן שפּיל-באָרד
אין אַלגעמיינעם ייִדישן שפּיל-באָרד
אין אַלגעמיינעם ייִדישן שפּיל-באָרד
אין אַלגעמיינעם ייִדישן שפּיל-באָרד
אין אַלגעמיינעם ייִדישן שפּיל-באָרד

אין אַלגעמיינעם ייִדישן שפּיל-באָרד
אין אַלגעמיינעם ייִדישן שפּיל-באָרד
אין אַלגעמיינעם ייִדישן שפּיל-באָרד
אין אַלגעמיינעם ייִדישן שפּיל-באָרד
אין אַלגעמיינעם ייִדישן שפּיל-באָרד

אין אַלגעמיינעם ייִדישן שפּיל-באָרד
אין אַלגעמיינעם ייִדישן שפּיל-באָרד
אין אַלגעמיינעם ייִדישן שפּיל-באָרד
אין אַלגעמיינעם ייִדישן שפּיל-באָרד
אין אַלגעמיינעם ייִדישן שפּיל-באָרד

אין אַלגעמיינעם ייִדישן שפּיל-באָרד

אין אַלגעמיינעם ייִדישן שפּיל-באָרד

